

Speech Roel von Meijenfeldt, Opening kantoor Democracy Unit, 18 februari 2008

Directeur Nederlands Instituut voor Meerpartijen Democratie (NIMD)

www.nimd.org

Geachte Minister Hassankhan, Minister Filisi van Regionale Ontwikkeling, voorzitter van het bestuur van de Universiteit, de heer Alan Li Fo Sjoe, de ambassadeur van Nederland mevr. van Gool, de ambassadeur van de de Verenigde Staten van Amerika, ambassadeur van Venezuela, vertegenwoordiger UNDP, vertegenwoordiger van de OAS, vertegenwoordiger van de EU, de projectraad van de Democracy Unit, vertegenwoordigers uit de politiek, mensen van de Universiteit, het maatschappelijke middenveld, de media en vertegenwoordigers van de internationale gemeenschap.

Het is mij als directeur van het Nederlands Instituut voor Meerpartijen Democratie een zeer grote eer om vandaag tijdens de 'Opo Oso' van de Democratie Unit aanwezig te zijn en een kort woord tot u te mogen richten.

Allereerst wil ik Hans Breeveld, de coördinator van de Democracy Unit, en de leden van het bestuur van de Democracy Unit, van harte feliciteren met deze belangrijke gebeurtenis vandaag en ook wil ik de Anton de Kom Universiteit bedanken voor het mogelijk maken om dit gebouw, dat een jaar geleden nog een bouwval was, in een snel tempo om te bouwen tot een centrum van democratieontwikkeling.

Ik heb het gebouwtje gezien voordat de opmerkelijke transformatie heeft plaatsgevonden tot het mooie centrum dat er vandaag staat en waarvan we de feestelijke inwijding vieren op deze, vanwege de overvloedige regen, vruchtbare dag. Het onderhoud dat u gepleegd hebt aan dit gebouw wil ik graag gebruiken als symboliek voor de partnership tussen u en mijn organisatie het Nederlands Instituut voor Meerpartijendemocratie (het NIMD). Die partnership stoelt op de overtuiging dat democratie permanent onderhoud nodig heeft, het is geen politieke stelsel dat middels een blauwdruk kan worden ingevoerd en daarna af is. Om goed te functioneren en om de verwachtingen die de bevolking heeft over het functioneren van de democratie te kunnen beantwoorden en te voorkomen dat de participatie afneemt, moet de democratie zich permanent vernieuwen en verdiepen.

Politieke partijen spelen hierin een belangrijke rol als pijlers onder het meerpartijen politieke stelsel. Zij zijn het immers die de politieke leiders rekruteren, die hun beleidsvoornemens aan de bevolking voorleggen in verkiezingen, die regeringen vormen en oppositie voeren. Hoewel de politieke partijen niet langer het monopolie hebben op de beleidsvorming door de toegenomen invloed van media en maatschappelijke organisaties en de private sector, kan democratie niet functioneren zonder politieke partijen, vandaar hun specifieke verantwoordelijkheid voor de verbetering van het functioneren van onze democratieën. Het is een verantwoordelijkheid die ons als partners bindt.

In de huidige internationale context is de ontwikkeling van democratie onder druk te komen staan. Daar dragen een aantal factoren toe bij. De gevolgen van 9/11 vormen belangrijk keerpunt, de globaliserende markten die zich moeilijk verhouden tot de noodzaak welvaart te delen met degenen die in deze globaliserende wereld moeilijk mee komen, de toenemende nadruk op culturele identiteiten als politieke factor waardoor het 'wij en zij' denken gevoed wordt en afbreuk doet aan eenheid in pluriformiteit dat een belangrijk kenmerk is van democratie en, die een belangrijke verworvenheid is van de Surinaamse democratie. De invloed van de schaarste aan energie en de hoge grondstofprijzen waardoor autocratisch geregeerde landen minder afhankelijk zijn van de 'will of the people' dan van de 'price of the barrel'.

Er is geen land die ontkomt aan de globale tendensen op de binnenlandse politieke verhoudingen. U bent bekend met de discussies in Nederland over het functioneren van onze democratie en wellicht ook van die in België. Als we onderkennen dat vrede en welvaart gebouwd zijn op democratie, dat democratie een universeel recht is zoals de voormalige UN Sec Gen Kofi Annan nog niet zo lang geleden stelde, hoe kunnen we dan voorkomen dat deze tendensen de democratie aantasten? Landen zijn niet arm omdat ze een democratie zijn, maar juist omdat ze te weinig democratisch zijn. Regeringen die rekenschap afleggen aan hun bevolking zijn meer geneigd de belangen van de bevolking te dienen en hun omstandigheden te verbeteren. Het is daarom zaak om elkaar te ondersteunen bij hervormingen die moeten leiden tot het beter functioneren van de democratie en tot een verdieping van democratie. Ik hoop dat het centrum dat we vandaag inaugureren daar een belangrijke bijdrage aan zal leveren.

Maar hoe democratie te ondersteunen, dat is immer ook een zeer beladen term geworden nadat het gebruikt werd ter rechtvaardiging van de inval in Irak. Het antwoord werd 60-jaar geleden door Ghandi gegeven. Het stelde zeer terecht vast dat *'the spirit of democracy cannot be imposed from without. It must come from within'*. Het is een gouden regel in de ondersteuning van de ontwikkeling van democratie dat, en ik gebruik nog eenmaal het Engels vanwege de alliteratie van de woorden: Democracy can not be exported and imported, but it can be supported.

Het NIMD is ontstaan uit de samenwerking tussen Zuid-Afrikaanse en Nederlandse politieke partijen in de jaren 1990 na de afschaffing van apartheid en de introductie van meerpartijendemocratie. In een evaluatie van deze samenwerking vatte Nelson Mandela samen dat de succesvolle samenwerking niet alleen tot Zuid-Afrika en Nederland beperkt zou moeten worden maar dat dit uitgestrekt zou dienen te worden naar andere jonge democratieën. En als Mandela iets voorstelt is het moeilijk om nee te zeggen. Dus zo gezegd zo gedaan. Om deze uitnodiging op te pakken was een professionele organisatie nodig die door de Nederlandse politieke partijen werd opgericht, een uniek initiatief omdat politieke partijen van regering en oppositie, groot en klein, hierin samen werken om de ontwikkeling van meerpartijendemocratie en institutionele ontwikkeling van politieke partijen in jonge democratieën te ondersteunen.

Die ondersteuning kan alleen gegeven worden als politieke partijen in partnerlanden daarin geïnteresseerd zijn en bereid zijn met elkaar samen te werken ter versterking van hun democratisch stelsel en hun politieke partijen. De agendas van samenwerking kunnen immers alleen lokaal worden vastgesteld met verwijzing naar de gouden regel van Ghandi.

Het NIMD werkt nu samen in een internationaal netwerk dat zich over 17 landen uitstrekt van Indonesië, via Zuid-Afrika, Suriname, Georgië, Guatemala en Bolivia. In veel van deze landen hebben de politieke partijen instituten gevormd die de onderlinge dialoog ondersteunen, helpen bij de analyses op welke punten de meerpartijendemocratie verbeterd dient te worden en de ontwikkeling van concrete hervormingsplannen. De rol van het NIMD is het faciliteren van kennisuitwisseling, netwerking en – waar nodig - financiering van activiteiten. De Zuid-Afrikaanse politieke partijen hebben onlangs besloten hun eigen Centrum voor Meerpartijen Democratie op te gaan zetten waar zij met elkaar – in de luwte van de politieke actualiteit – kunnen overleggen over de grote nationale vraagstukken waarmee ze geconfronteerd worden.

In Bolivia hebben de politieke partijen, inclusief de MAS, enkele jaren geleden hun eigen centrum opgericht dat de afgelopen maanden gefunctioneerd heeft als neutrale ontmoetingsplaats voor de belangrijkste partijen in het conflict over de nieuwe grondwet en politiek stelsel in dat land. In Equador is een dergelijke samenwerking in het laatste jaar ook van de grond gekomen terwijl de partijen in Guatemala, ook in een goede

samenwerking met UNDP zoals in Suriname, al enkele jaren geleden samen een nationale hervormingsagenda hebben opgesteld die ook nu weer de basis vormt van het regeringsprogramma van de zojuist gekozen nieuwe regering Colon.

De Democracy Unit en de politieke partijen die hierin samenwerken, zijn actieve partners geworden in deze internationale kennisuitwisselingsnetwerken. Ik ben ook blij te constateren dat deze feestelijk viering niet het begin is van een samenwerking maar voortkomt uit een langzaam gegroeide samenwerking die in de afgelopen twee jaar een stroomversnelling heeft gekend. In de eerste plaats hebben de inhoudelijke activiteiten vorm gekregen met goed bezochte bijeenkomsten over thema's die in overleg met de politieke partijen zijn gekozen. Ik refereer bijvoorbeeld naar de succesvolle recente bijeenkomsten over de modaliteiten voor de financiering van politieke partijen en de bijeenkomst het afgelopen weekeinde over het mogelijke gebruik van de stemwijzer als een instrument voor de ontwikkeling van duidelijk geprofileerde partijprogramma's

Ook heel belangrijk is het besluit van de politieke partijen om een klankbordgroep te vormen bestaande uit vertegenwoordigers van politieke partijen. Op deze wijze wordt immers verzekerd dat het werk van het Centrum zich in alle onpartijdigheid voltrekt en dat het beantwoordt aan de vragen die leven bij de politieke partijen zelf. Ik hoop dat de instelling van deze klankbordgroep de inbreng en betrokkenheid van de politieke partijen verder zal versterken en dat de politieke partijen zich in hun ontwikkeling laten voeden door de kennis en ervaring die middels dit programma beschikbaar is en komt.

Laat ik op deze feestelijk op zo niet nalaten de persoon lof toe te zwaaien die zeer instrumenteel is geweest in de tot standkoming van het partnership tussen Surinaamse politieke partijen, de Democracy Unit, de Anton de Kom universiteit, UNDP en het NIMD, voorwaar geen kleinigheid, en die persoon is Maurits Hassenkahn. Toen hij minister werd heeft Hans Breeveld de belangrijke coördinerende rol overgenomen en is het programma onder zijn inspirerende leiding verder uitgebouwd. Aan het team is sinds kort het organisatietalent Shirley Sewradj. Zij heeft in korte tijd en met veel competentie en enthousiasme het financieel-organisatorische gedeelte van het programma op zich genomen. Met hen wil ik waardering uitspreken voor alle andere medewerkers die bijdragen aan het werk van de Democracy Unit

Tenslotte wil ik graag afsluiten met het uitspreken van de wens dat we als partners in democratie onze samenwerking in de komende jaren verder zullen versterken.

De Amerikaanse theoloog Niebuhr zei in het midden van de vorige eeuw:

De mens is in staat tot gerechtigheid, daarom is democratie mogelijk,

De mens is echter geneigd naar ongerechtigheid, daarom is democratie noodzakelijk!

De Democracy Unit, **mi e fristeri yu! Waka bun!**

Bij een feestelijke gebeurtenis hoort ook een cadeau. Overhandiging van cadeau, een reproductie van de oude Hollandse meester Jan Davidsz de Heem die in het Rijksmuseum in Amsterdam hangt. Het is een boeket bloemen en fruit, en kan staan voor de eenheid in diversiteit die de Surinaamse democratie belichaamt.